

Формуляр за ПРЕДВАРИТЕЛНА ЧАСТИЧНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Институция: Висш съдебен съвет на Република България	Нормативен акт: Наредба за структурата и организацията на дейността на съдебните центрове по медиация
За включване в законодателна програма на Висшия съдебен съвет за периода: 2023 г.	Дата: 05.10.2023 г.
Контакт за въпроси: Дилияна Янкова	Телефон: 02/9304946

1. Дефиниране на проблема:

1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които оправдават нормативната промяна.

В бр. № 11 от 02.02.2023 г. е обнародван Закон за изменение и допълнение на Закона за медиацията, с който се въвежда задължителна съдебна медиация в производствата по граждански и търговски дела като средство за насърчаване на използването на алтернативни способи за разрешаване на спорове, намаляване на товареността на съдилищата и повишаване на ефективността в сферата на гражданското и търговското правораздаване.

Във връзка с горното в Закона за съдебната власт (чл. 84а, ал. 4) законодателят регламентира, че структурата и организацията на дейността на съдебните центрове по медиация, както и задълженията на координатора се уреждат с наредба, приета от Висшия съдебен съвет.

1.2. Опишете какви са проблемите в приложението на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на ново. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Разпоредбата на чл. 84а от Закона за съдебната власт регламентира, че към всеки окръжен съд се създава съдебен център по медиация с териториални подразделения към районните съдилища, който организира провеждането на процедурите по медиация по висящи съдебни дела съгласно глава шеста на Закона за медиацията. Структурата и организацията на дейността на съдебните центрове по медиация и задълженията на координатора от своя страна следва да бъдат определени с наредба, приета от Висшия съдебен съвет.

С оглед на изложеното, проектът на Наредба въвежда подробни правила за устройството и организацията на дейността на съдебните центрове по медиация, статута и задълженията на координатора на съдебния център, както и събирането на информация и координирането на дейността на центрoвете.

Освен общите положения в проекта, в чл. 8 и чл. 9 от Наредбата е описан редът, по който ще се организира дейността на съдебния център. Предвидено е дейността на съдебния център да се организира от председателя на съда, към който е разкрит, или от определен от него съдия от същия съд. Регламентирана е възможност председателят да може да възложи отделни организационни дейности на координатора на съдебния център. В наредбата е уредено и участието на медиаторите към съдебния център в организацията на дейността посредством избрани от тях трима свои представители за срок от три години. При предсрочно прекратяване на мандата на представител на медиаторите на негово място се избира друг представител на медиаторите, който довършва започнатия мандат.

В Глава Трета от Наредбата е уредена фигурата „координатор“, като са посочени неговите статут и функции. Изрично е предвидено, че координаторът е съдебен служител към съответния съд, което позволява в по-голямата част от съдилищата да бъдат определени за координатори по-нископлатоварени съдебни служители, изпълняващи други функции. Изрично е предвидено също така, че координаторът преминава задължително първоначално обучение по програма, одобрена от съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, което включва запознаване с процедурата по медиация и особено спецификите при координиране и организация на съдебен център по медиация, както и със съдебната процедура, комуникацията със страните и техните процесуални представители, събиране на статистическа информация и обратна връзка, водене на деловодството на съдебния център. Въведена е забраната съдебни служители да извършват дейност като медиатори в съдебен център.

В Глава Четвърта от Наредбата са уредени въпросите по събирането на информация и координирането на дейността на центрoвете. В чл. 15 и 16 изчерпателно е посочена информацията, която се събира от координатора и за която изготвя статистика на всеки шест месеца. Много важно е задължението на координатора, посочено в чл. 18 от Наредбата, по силата на което въз основа на събраната статистическа информация и обобщената информацията от събраните обратни връзки от проведените процедури по медиация съгласно наредбата по чл. 25 от Закона за медиацията координаторът на съдебния център следва да изготви годишен отчет за дейността на центъра и го предоставя на председателя на съда, към който е разкрит съдебният център, за включване в годишния доклад на съда.

В Глава Четвърта от наредбата се създава и Съвет по въпросите на медиацията по висящи съдебни дела („Съветът“). В чл. 20 е регламентирана неговата функция, а именно да обсъжда обобщената статистическа информация относно дейността на съдебните центрове, изготвените въз основа на нея анализи, както и постъпнали запитвания и предложения от председателите на съдилищата, към които са създадени съдебни центрове, или от координаторите на центрoвете във връзка с установени проблеми или създадени добри практики в работата на съдебните центрове.

С преходна и заключителна разпоредба в нормативния акт се предвижда разписването на новата длъжност за съдебен служител, а именно „координатор“, в Правилника за администрацията на съдилищата. Нормите уреждат условията, на които

следва да отговарят лицата, заемащи длъжността и реда за назначаването им. Изрично е предвидена възможност функциите на координатора да се изпълняват от административни секретари, съдебни администратори или други съдебни служители, определени със заповед от административните ръководители в случаите, когато с оглед натовареността на съда и съдебния център за медиация няма назначен координатор.

От изложеното е видно, че поради липса на сега действаща подзаконова нормативна уредба за структурата и организацията на дейността на центровете по медиация не е възможно идентифицираният проблем да се разреши в рамките на действащото законодателство.

1.3. Посочете дали са изготвени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Наредбата за структурата и организацията на дейността на съдебните центрове по медиация е нов нормативен акт, изготвен въз основа на измененията на Закона за съдебната власт, обнародвани в ДВ, бр. 11 от 2023 г., поради което не са изготвяни последващи оценки на въздействието му.

2. Цели: Посочете целите, които си поставя нормативната промяна по конкретен и измерим начин и график за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

1. Изпълнение на законово задължение по чл. 84а, ал. 4 от Закона за съдебната власт;

2. Създаване на структура на съдебните центрове по медиация, която да позволява отчитане на специфичните нужди на всеки отделен център, както и гарантиране на високо качество на провежданите в центровете процедури по медиация;

3. Подробно регламентиране на фигурата „координатор“ и на неговите и функции, които са свързани основно със задължението за осигуряване на нормалното функциониране на центровете по медиация и събирането и анализа на информация за процедурите по медиация и дейността на всеки един медиатор от съответния център.

4. Синхронизиране на подзаконовата нормативна рамка в областта на медиацията, чрез създаване на новия нормативен акт и промяна в Правилника за администрацията на съдилищата.

3. Идентифициране на заинтересованите страни: Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.).

Пряки заинтересовани страни:

1. Членовете на съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, предвид правомощието на същата да създава самостоятелни съдебни центрове по медиация към районните съдилища и правомощието до одобрява програмата за първоначално обучение на координаторите;

2. Съдиите, в качеството им на потенциални членове на Съвета по въпросите на медиацията по всячки съдебни дела;
3. Съдебни служители, в качеството им на потенциални, заемачи длъжността „координатор“ лица.
4. Администрацията на ВСС, обобщаваща и анализираща информацията, постъпваща от отчетите на съдебните центрове по медиация.

Косвени заинтересовани страни:

Магистрати, физически и юридически лица, в качеството им на участници в обществените консултации.

4. Варианти на действие: Идентифицирайте основните регулаторни и нерегулаторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително и варианта „без намеса“.

При този нормативен акт не е възможно да бъдат формулирани варианти, различни от вариант „без намеса“ и предложенят вариант за приемане на наредбата. Всеякакъв друг вариант, различен от приемане на наредбата, би бил неизпълнение на нормативен акт от по-високо ниво.

Вариант на действие 1 „Без намеса“: При този вариант ще продължи да се наблюдава:

1. Изпълнение на законово задължение по чл. 84а, ал. 4 от Закона за съдебната власт;
2. Липса на описание на структурата на съдебните центрове по медиация;
3. Липса на регламентация на фигурата „координатор“ и на неговите и функции;
4. Липса на уредба, указваща вида и количеството необходимата за събиране информация, при анализирането на която ще се постигне подобряване на дейността на централните по медиация;
5. Липса на нормативна регламентация, предвиждаща структурата и дейността на Съвета по въпросите на медиацията по всячки съдебни дела.
6. Липса на съответствие на подзаконовите нормативни актове един с друг.

Вариант на действие 2 „Приемане на наредбата“: При този вариант ще бъдат осигурени:

1. Изпълнение на законово задължение по чл. 84а, ал. 4 от Закона за съдебната власт;
2. Подробно описание на структурата на съдебните центрове по медиация;
3. Подзаконова регламентация на фигурата „координатор“ и на неговите и функции;
4. Уредба, указваща вида и количеството необходимата за събиране информация, при анализирането на която ще се постигне подобряване на дейността на централните по медиация;
5. Нормативна регламентация, предвиждаща структурата и дейността на Съвета по въпросите на медиацията по всячки съдебни дела.
6. Синхронизиране на подзаконовата нормативна уредба, касаеща структурата и организацията на съдебните центрове по медиация и длъжностите на съдебната администрация.

5. Разходи: Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значими потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи се очаква да бъдат второстепенни, и кои да са значителни.

Финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба са описани във изготвената Финансова обосновка, придружаваща проекта на подзаконовия нормативен акт.

6. Ползи: Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значими потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.

Вариант на действие 1 „Без намеса“:

Не могат да бъдат идентифицирани ползи от реализирането на Вариант на действие 1 „Без намеса“.

Вариант на действие 2 „Приемане на наредбата“:

Приемането на предложения подзаконов нормативен акт непряко ще доведе до поставената обща цел от законодателя с въвеждането на съдебна медиация със задължителен елемент, а именно създаване на реален инструмент за алтернативно решаване на спорове и утвърждаване на културата на споразумението, намаляване на натовареността на съдилищата и повишаване на ефективността на гражданското и търговското правораздаване.

7. Потенциални рискове: Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове

Вариант на действие 1 „Без намеса“:

Неприемането на Наредбата съставлява неизтълнение на изрично законово задължение на ВСС.

Вариант на действие 2 „Приемане на наредбата“:

Не са идентифицирани рискове при приемане на Наредбата.

8. Административната тежест:

Ще се повиши

Ще се намали

Няма ефект

Наредбата е изготвена в съответствие с обнародваните в бр. 11/2023 г. на ДВ изменения и допълнения на чл. 84а от Закона за съдебната власт. Промяната в административните процеси, целяща да подsigури структурата и организацията на дейността на съдебните центрове по медиация, произтича от Закона, а не от Наредбата.

9. Въздействие върху микро, малки и средни предприятия (МСП):

Актът засяга пряко МСП

X Актът не засяга МСП

X Няма ефект

Наредбата не засяга микро, малките и средни предприятия.

10. Проектът на нормативен акт изисква цялостна оценка на въздействието:

Да

X Не

Наредбата има за цел да регламентира структурата и организацията на дейността на съдебните центрове по медиация, чието създаване е предвидено изрично в ЗСВ. С Наредбата не се създават правомощия за органа, различни от предвидените в закона. Не се изисква извършването на цялостна оценка на въздействието на подзаконовия нормативен акт.

11. Обществени консултации: Обобщете най-важните въпроси за обществените консултации, посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

Най – важните въпроси за обществената консултация са:

V1.: Достатъчно подробна и ясна ли е формулировката на текстовете, уреждащи устройството на съдебните центрове по медиация?

V2.: Детайлно и точно ли са разписани нормите, касаещи функциите на координатора в съдебните центрове?

V3.: Изменява ли се обема и вида на събираната статистическа информация, както и целта на събирането ѝ?

V4.: Удачна ли е процедурата за формиране на състава на Съвета по въпросите на медиацията по висящи съдебни дела?

Проектът на Наредба ще бъде публикуван на Интернет страницата на ВСС www.vss.justice.bg, раздел „Обществени консултации“, за срок от 14 дни, подробни съображения за което се съдържат в мотивите, придружаващи проекта за подзаконов нормативен акт. Проектът на Наредба ще бъде внесен на заседание на Пленума на ВСС, като ще бъдат обсъдени постъпилите становища.

Заседанията на Пленума на Висшия съдебен съвет са публични и се излъчват онлайн на Интернет страницата на Съвета. Пълните стенографски протоколи от заседанията на Пленума също са публично достъпни на Интернет страницата на ВСС.

Справката за постъпилите становища и за тяхното отразяване ще бъде публикувана на Интернет страницата на ВСС.

12. Приемането на нормативния акт предвидено ли е в европейското законодателство.

Да

X Не

Приемането на нормативния акт не е предвидено в европейското законодателство.

13. Подпис на отговорното лице:

Име и длъжност: Диляна Янкова - гл. експерт - юрисконсулт. отдел ПОНД, дирекция „Правна“, Администрация на ВСС.

Дата: 05.10.2023 г.

Подпис: /Д/

Съгласувал: Димитър Ненов - директор на дирекция „Правна“, Администрация на ВСС

Дата: 05.10.2023 г.

Подпис: /П/